

Arbeidsmarktherstel: onvoltooid verleden tijd?

Arbeidsmarktflits 107 | 12 december 2011

De Vlaamse arbeidsmarkt deed het behoorlijk goed in 2011. Toch is een volledig herstel van de door de economische crisis aangerichte schade nog niet meteen in zicht. Bovendien zorgt de economische instabiliteit intussen voor een grote onzekerheid over de verdere ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Bij een aanhoudende economische achteruitgang is het niet ondenkbaar dat het tot dusver onvoltooid arbeidsmarktherstel stilaan weer wegebt.

Arbeidsmarktherstel begint te haperen

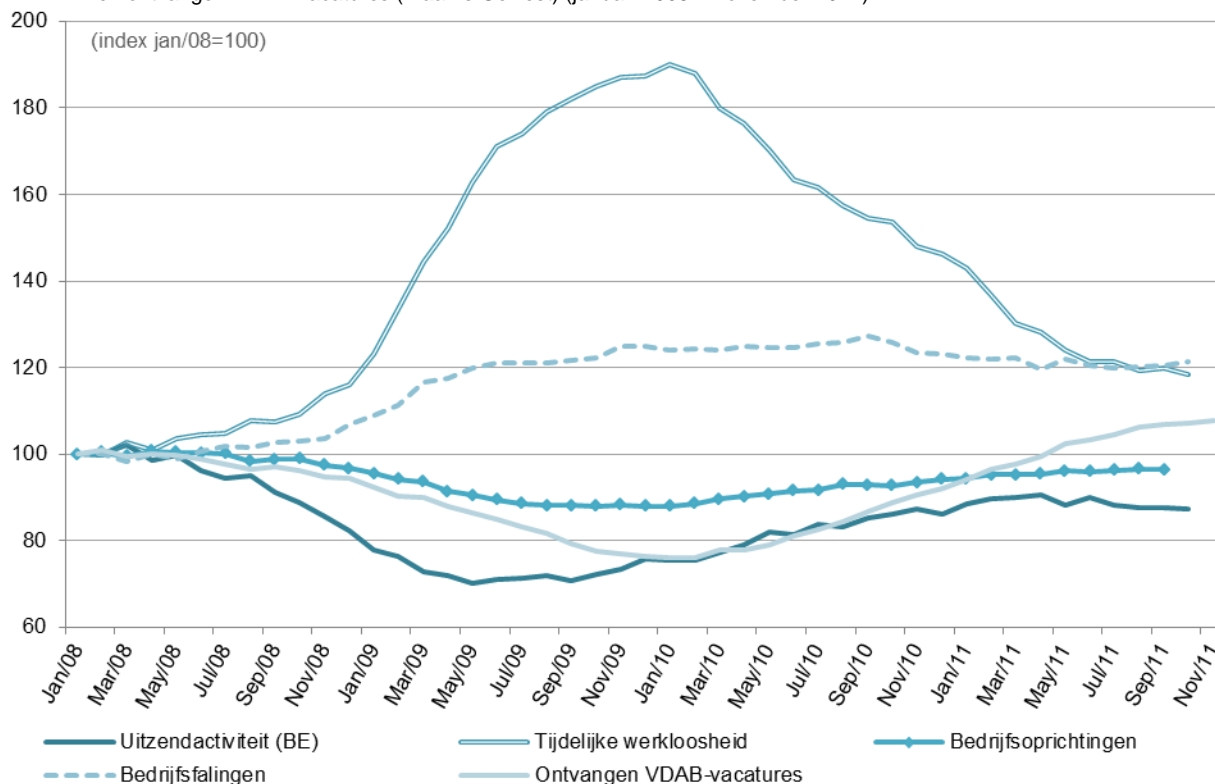
In het kielzog van het economisch herstel in 2010 en begin 2011, deed ook de Vlaamse arbeidsmarkt het tot voor kort behoorlijk goed. Dat blijkt uit de ontwikkelingen voor een aantal conjunctuurgevoelige arbeidsmarktindicatoren zoals weergegeven in figuur 1. De trendlijn van de tijdelijke werkloosheid springt het meest in het oog met een spectaculaire groei van het aantal tijdelijk werklozen tot januari 2010. Nadien werd een daling ingezet die aanhield tot oktober 2011, zij het de laatste maanden aan een vertraagd dalingsritme. In oktober zakte het trendniveau van de tijdelijke werkloosheid tot 87 800 werknemers. Dit waren er al 53 000 minder dan het hoogste niveau in januari 2010, maar toch nog bijna 14 000 tijdelijke werklozen meer dan in januari 2008. Met andere woorden, drie-en-een-half jaar na aanvang van de crisis was de balans nog steeds negatief.

Ook de uitzendactiviteit reageerde fors op de economische crisis. Tussen juni 2008 en mei 2009 werden heel wat uitzendcontracten stopgezet en zakte de index van de uitzendactiviteit tot een dieptepunt. Mid-2009 werd het herstel ingezet en vervolgens beleefde de uitzendactiviteit een bijna ononderbroken groei gedurende twee jaar. Toch werd het hoge niveau van begin 2008 nog niet geëvenaard. Bovendien werd in mei 2011 het groeipad terug verlaten en begon de curve van de uitzendactiviteit aan een gematigd dalend traject. De uitzendactiviteit reageert hiermee op de economische groeivertraging die ons in de tweede jaarhelft van 2011 parten speelt.

Bekijken we vervolgens de bedrijfsfalingen en de bedrijfsoprichtingen. De bedrijfsfalingen blijven boven index 120 hangen. Dat wil zeggen dat het gemiddeld aantal falingen per maand nog steeds 20% hoger is dan begin 2008. Het aantal falingen houdt met andere woorden stand op een relatief hoog niveau. De laatste maanden is de trend zelfs opnieuw licht stijgend. De bedrijfsoprichtingen nemen anderzijds gestaag toe, maar het herstel verloopt traag.

De enige indicator die tot nu toe echt kon overtuigen, is de trendlijn van de ontvangen vacatures bij VDAB. De vacatures zijn sinds maart 2010 aan een opmars bezig en in mei 2011 werd het precrisisniveau opnieuw bereikt. Daarmee is dit de enige indicator die de kloof als gevolg van de economische crisis gedicht heeft. In augustus 2011 werd voor het eerst een trendniveau van meer dan 25 000 ontvangen vacatures overschreden. Toch merken we ook hier de invloed van de neerwaartse conjunctuur. De laatste maanden viel de trendmatige groei van de vacatures terug tot een aanzienlijk lager niveau dan voorheen.

Figuur 1. Index van de uitzendactiviteit (België) en trendindex van de bedrijfsoprichtingen, bedrijfsfalingen, tijdelijke werkloosheid en ontvangen VDAB-vacatures (Vlaams Gewest) (januari 2008 – november 2011)

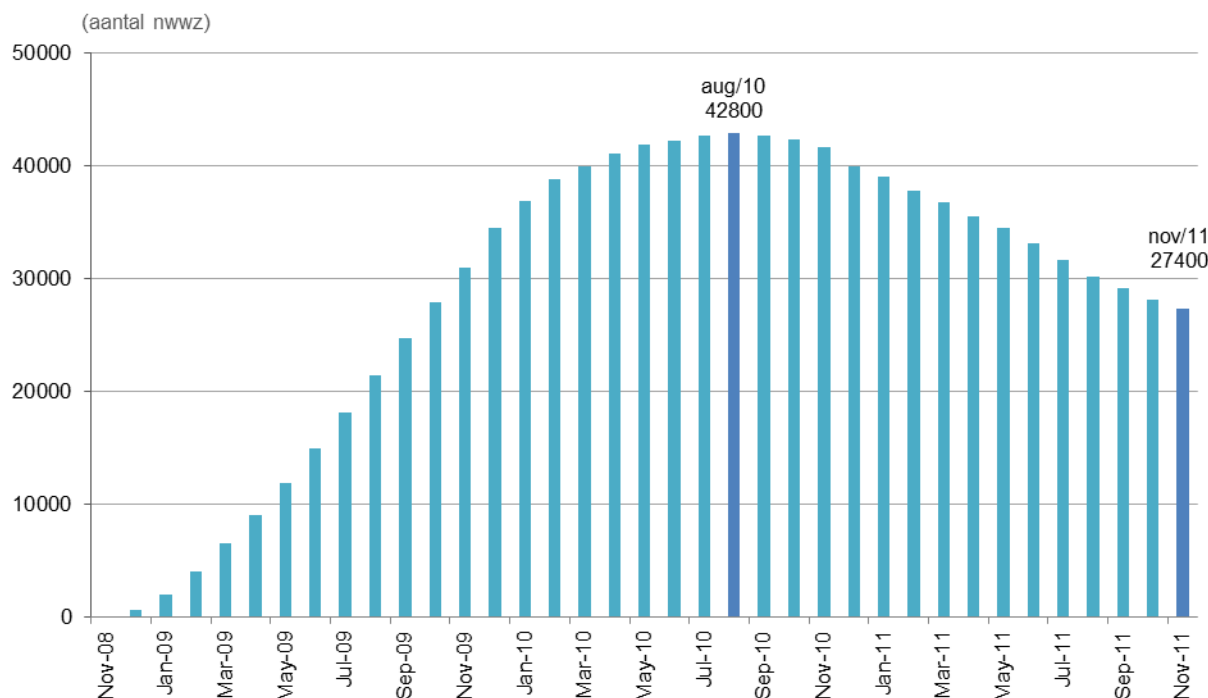
* Trendindex: index van het trendniveau, dat een voortschrijdend gemiddelde is van de voorbije twaalf maanden

Bron: VDAB, RVA, Graydon, Federgon, FOD Economie – Algemene Directie Statistiek (Bewerking Steunpunt WSE / Departement WSE)

Werkloosheidskloof nog niet gedicht

Het herstel op de Vlaamse arbeidsmarkt was ook zichtbaar in de werkloosheidsevolutie. De balkjes in figuur 2 bieden inzicht in de omvang van de *werkloosheidskloof* die zich ontwikkeld heeft ten aanzien van het precrisisniveau in oktober 2008 (toen werd het laagste werkloosheidsniveau opgetekend). De werkloosheidskloof, namelijk het verschil ten opzichte van dit referentiepunt, werd tijdens de crisisperiode maand na maand groter. In mei 2009 werden reeds 10 000 niet-werkende werkzoekenden (nwwz) extra geteld ten opzichte van het bodemniveau in oktober 2008. In augustus 2009 liep de gecumuleerde kloof op tot meer dan 20 000 nwwz. Nog een jaar later, in augustus 2010, was de kloof het grootst met een surplus van 42 800 nwwz ten aanzien van het precrisisniveau. Daarna werd de kloof geleidelijk aan weer afgebouwd. Toch zien we dat er in november 2011 nog steeds een 'surplus' is van meer dan 27 000 nwwz. Dit wil zeggen dat de totale kloof die tijdens de crisis werd geslagen voorlopig voor iets meer dan één derde werd gedicht. Er is dus nog een lange weg te gaan. Bovendien reageert de werkloosheid doorgaans met enkele maanden vertraging op de conjuncturevolutie. De economische groeivertraging kan het verdere herstel belemmeren.

Figuur 2. Werkloosheidskloof ten aanzien van precrisisniveau in oktober 2008* (Vlaams Gewest; nov/08 – nov/11)

* Op basis van het trendniveau van de werkloosheid, dit is een voortschrijdend gemiddelde van de voorbije twaalf maanden.
Bron: VDAB (Bewerking Steunpunt WSE / Departement WSE)

Conclusie

We concluderen dat de Vlaamse arbeidsmarkt tot voor kort aan de beterhand was, maar dat de kloof ten aanzien van het precrisisniveau nog niet gedicht is. Bovendien duiken er indicaties op dat het arbeidsmarktherstel opnieuw begint te haperen. De weg naar een volledig herstel is met andere woorden nog lang en onzeker.

Meer diepgaande analyses over recente ontwikkelingen op de Vlaamse arbeidsmarkt zijn te raadplegen in *Over.Werk. Tijdschrift van het Steunpunt WSE, 21(4), 8-72* (voor abonnees vrij raadpleegbaar op onze website vanaf 16 december) en in het syntheserapport *Tendrapport Vlaamse arbeidsmarkt 2011*. Deze analyses komen eveneens aan bod tijdens het arbeidsmarktcongres van maandag 12 december '11.

Wim Herremans
Steunpunt Werk en Sociale Economie